

2019

Jaarverslag

MUSEUM
DE PROEFKOLONIE

INTRODUCTIE

In mei 2019 opende Museum De Proefkolonie zijn deuren. Door velen werd dit ervaren als een wonder: in januari van dat jaar geloofde extern vrijwel niemand meer dat het museum ooit nog zou opengaan. Dankzij grote inzet en doorzettingsvermogen is dit toch gelukt. Weliswaar een maand later dan aanvankelijk (april) de bedoeling, maar gezien de opeenstapeling van pechmomenten toch bijzonder snel. Zeker ook omdat ook na deze publieksopening de problemen – voornamelijk in de vorm van storingsen – aanhielden.

De scepsis over een goede afloop leidde ertoe dat het plannen van een officiële opening tot het laatst werd uitgesteld. Deze werd uiteindelijk apart gehouden in oktober. Tegen die tijd functioneerde het museum voor 98%.

We maakten in het seizoen 2018/2019 namelijk niet alleen kennis met de Wet van Murphy, maar ook met de Wet van Behoud van Ellende. Alles wat niet mis kon gaan, ging ook mis. Dit maakte dat het openingsjaar tot een opmerkelijke afspiegeling van 1818: de al even uitdagende opening van de eerste Proefkolonie.

Toch heeft dit ons als organisatie en vrijwilligers sterker gemaakt. De verschillende partijen zijn door deze problemen heen tot een team samengesmeed. En doordat iedereen de noodzaak van naamsbekendheid zag, ontpopte dit team zich al gauw tot informele ambassadeurs van De Proefkolonie. Dit versterkte de toch al stevige inzet op Marketing en Communicatie. Ook werden enkele evenementen op gebied van sport, muziek en literatuur georganiseerd, wederom met grote inzet van alle kanten. Het museum kreeg een geheel nieuw educatieprogramma dat meteen aansluiting vond bij de leerlijn scholen Westerveld. Tevens is er hard gewerkt aan de toelating tot het Museumregister, wat heeft geresulteerd in stevig beleid op onder andere collectiebeheer en – behoud.

VERBOUWING

In januari 2019 was de verbouwing van het bestaande pand al enkele maanden bezig. Het gebouw, dat voorheen dienst deed als exporuimte, kreeg een opfrisbeurt. Er werd een prachtig Grand Café gerealiseerd en de grote zaal werd geschikt gemaakt voor museale presentatie. Tegelijkertijd werd de laatste hand gelegd aan de inhoud van de publieksruimtes, waarbij het concept van de *Tijdreis* steeds voor ogen werd gehouden.

Eind januari werd deze inhoud omgezet in fysieke informatieborden, die vervolgens in

de publieksruimtes werden geplaatst. Verschillende tegenslagen maakten dat het museum een maand later openging dan gepland. Desondanks is de vastgestelde *soft opening* op 1 mei 2019 gehaald.

TESTRUN

Terwijl de verbouwing nog druk gaande was, werden personeel en vrijwilligers klaargestoomd voor de nieuwe situatie. Het nieuwe concept hield immers ook in dat de oude werkwijze, zo ingesleten in de periode van de Koloniehof, niet meer gehanteerd kon worden. Vooral het strakke stramien van de tentoonstellingsklok was even wennen. Daarom werd op 18 april eerst een *testrun*

gehouden, waarbij 5 gezinnen uit de omgeving als proefpersoon fungeerden. Dit was een verwijzing naar de eerste 5 kolonistengezinnen uit 1818. De *testrun* verliep succesvol en de eerste reacties waren lovend.

SOFT OPENING

De strakke deadlines sloten de mogelijkheid om meteen grootst te openen uit. Daarom werd op 1 mei 2019 eerst een *soft opening* gehouden. Het grote publiek mocht vanaf die datum het museum bezoeken. In deze periode liet de techniek ons meermalen in de steek, waardoor enkele bezoekers de *Tijdreis* niet konden beleven zoals deze bedoeld was. Eind augustus waren deze storingen grotendeels verholpen. Precies op tijd voor de officiële opening.

OFFICIËLE OPENING

Op 1 oktober 2020 werd Museum De Proefkolonie officieel geopend. Tijdens deze plechtigheid werd ook het bezoekerscentrum Huis van Weldadigheid in gebruik genomen. Dit gebeurde in bijzijn van allen die hadden meegewerkt aan de totstandkoming: geldschietters, medewerkers, vrijwilligers, vertegenwoordigers van externe ontwerp bureaus en bouwbedrijven. Directeur Peter Sluiter ontving namens het museum de gasten, waarna er spreekrondes waren door gedeputeerde Cees Bijl, auteur Wil Schackmann en wereldreiziger Redmond O'Hanlon. De plechtigheid bestond uit een gezamenlijke dans, waarna gasten gelegenheid kregen tot een *sneak preview* van het museum en aansluitend een borrel. Ondanks de kou een hartverwarmende opening.

VRIJWILLIGERS

De opening van De Proefkolonie was onmogelijk geweest zonder de inzet van vele vrijwilligers. Een deel van hen was afkomstig van museum De Koloniehof, anderen van de Stichting Toeristische Promotie Westerveld (verantwoordelijk voor de TIP's) of de horeca. Deze intensieve samenwerking onder één dak vergde aanvankelijk enig aanpassingsvermogen. In het najaar had iedereen zijn draai gevonden en kon er van één gezamenlijke organisatie gesproken worden. De periodieke samenkomsten alsmede de goodwill van de vrijwilligers hebben hier positief aan bijgedragen. Vrijwilligers werden onder andere ingezet voor het bemannen van de balie en de winkel; het geven van presentaties aan groepen; gids- en educatiewerk; horeca en de kolonietram.

MARKETING EN COMMUNICATIE

Het openingsjaar betekende een significante inzet op marketing en communicatie. Er is een marketingstrategie ontwikkeld met als basis de eigen huisstijl, website, poster en folder, alsmede een promotrailer. Rond de opening is geflyerd in de regio (combideal lunch + museum) en een promoteam heeft op diverse grote markten gestaan. Ook zijn er deals gesloten met Social Deal, De Leukste Deal, Kruidvat Museumweken en De Zonnebloem. Een samenwerking met de organisatie Bus-Idee lijkt veelbelovend voor de promotie van dagtours: het museum staat op de website en is vertegenwoordigd op de Bus-Idee beurs, wat leidde tot diverse

aanvragen. Daarnaast zijn de social media kanalen belangrijk voor het genereren van bekendheid. Er wordt intensief samengewerkt met marketingcollega's van Stichting Weldadig Oord en de Maatschappij van Weldadigheid.

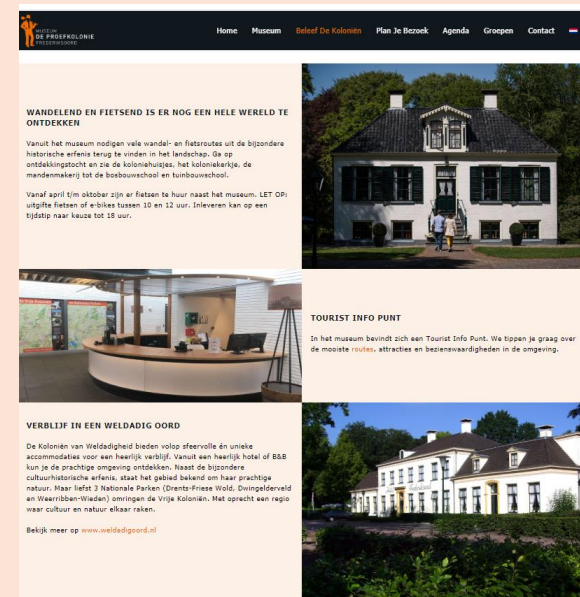
Tijdens de *soft opening* heeft regionale pers verslag gedaan en is er een persbericht verstuurd naar regionale en landelijke pers. De officiële opening werd ook verslagen door diverse journalisten, met als hoogtepunt een publicatie in de Volkskrant van 2 november.

In het eerste jaar is Google Ads ingezet om continue vindbaarheid te stimuleren en zijn websites als Dagjeweg.nl en Fijnuit.nl, alsmede reviewsites als Tripadvisor en Zoover gebruikt om consumenten aan te

spreken. Daarnaast zijn diverse advertenties geplaatst in toeristische magazines in Drenthe. Het museum werkt actief samen met Marketing Drenthe, Marketing Oost en Marketing Zuidoost Fryslân om (inter)nationaal zichtbaar te zijn. Opname in relevante persreizen is daarbij een speerpunt.

Er is daarnaast ingezet op verwijzingen door regionale recreatieondernemers, omdat deze als ambassadeur voor het museum kunnen fungeren. Zo is er op 8 april een bijeenkomst voor 120 ondernemers uit Zuidwest Drenthe georganiseerd, mochten Drentse ondernemers kosteloos het museum bezoeken en was er op 1 oktober een bijeenkomst voor ondernemers uit Steenwijkerland en Weststellingwerf. Ook de Toerist Info medewerkers zijn niet

vergeten. Daarnaast is er een e-mail nieuwsbrief voor recreatieondernemers en mogen deze entreetickets inkopen voor een speciaal tarief.

Activiteiten

Afgezien van de openingsactiviteiten was 2019 een rustig jaar op het gebied van evenementen. De reden hiervoor was dat de normale museale taken voorrang kregen. Iedereen moest immers zijn plek weten te vinden. Toch zijn er ook in 2019 diverse activiteiten georganiseerd, om zo de bekendheid van het museum te vergroten.

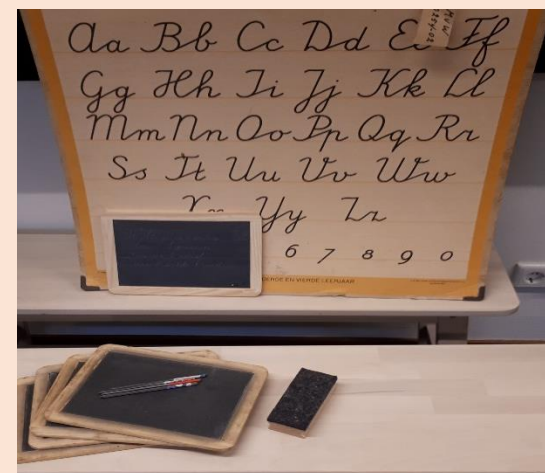
Zo werden er twee nieuwe boekpublicaties gevierd. Op 29 maart presenteerde Jan Mensink zijn boek 'Droom en Weldaad' over 200 jaar Maatschappij van Weldadigheid en op 25 september bracht Angelie Sense haar biografie 'De Kolonieman' over Johannes van den Bosch uit in gezelschap van veertig nazaten van deze koloniestichter. Ook als pleisterplaats voor actieve uitjes bleek het museum geschikt. Op 10 juni vormde het

museum het startpunt voor de Kolonieloop en op 18 juli waren we stempelpost voor de Drentse Fiets4daagse. Daarnaast waren er twee muzikale activiteiten. Op 17 november werd het concert 'De Immigrant', door het Fries Project Orkest gehouden en op Tweede Kerstdag was er Christmas Tea en live muziek in het Grand Café. Daarnaast heeft de tram dit jaar vele malen gereden: zowel voor losse bezoekers als op reservering.

Educatie

Op het gebied van scholeneducatie werd in 2019 een geheel nieuw programma in gebruik genomen, ontwikkeld in samenwerking met K&C. Het competitieve spel *KolonieChallenge* daagt groepen kinderen uit tot het uitvoeren van negentiende-eeuwse werkjes en het spelen

van moderne games, waarmee zij het verleden terug halen. Wie de meeste koloniemunten verdient, wint. Het spel werd meteen ingezet in het Veerkiekerproject van de gemeente Westerveld en zit sindsdien in de leerlijn. Ook vond het gretig aftrek onder gebruikers van Culturele Mobiliteit. Reacties van kinderen en leerkrachten waren zeer positief. Vooral het uitdagende element en de interactieve spellen werden geroemd.

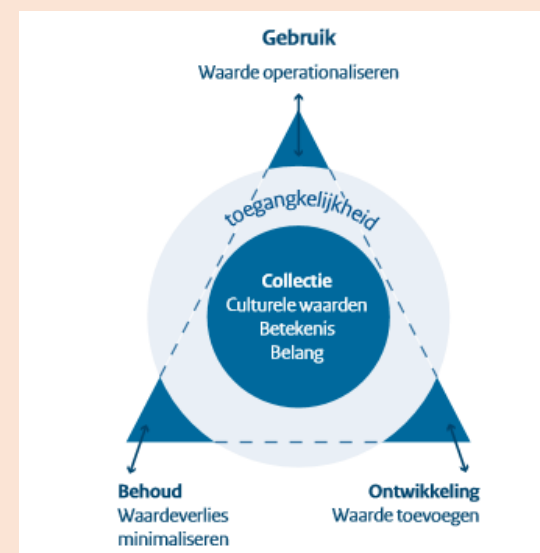

In juli kwam de eerste middelbare school met enkele klassen. Dit was een onverwachte boeking, waarvoor ad hoc een programma in elkaar is gezet, op basis van een speurtocht langs de monumenten. Dit concept is vervolgens doorontwikkeld tot een volwaardig educatief programma, dat we in 2020 hopen uit te rollen. Tijdens de Oktober Kindermaand werd het in eigen beheer ontwikkelde 'Waar is Lena' getest. Hieruit bleek dat het nog te moeilijk was voor jonge kinderen. Het programma zal verder doorontwikkeld worden. Dankzij een donatie van het Retourschip is de educatieruimte verder aangekleed, zodat de sfeer van een 19de eeuwse beurtschip ontstaat.

Collectie

Reeds vanaf de opening kregen we vragen of we ook de Museumjaarkaart accepteren. Telkens moesten wij 'nee' verkopen. De procedure om acceptant te worden was vanwege de aanhoudende problemen uitgesteld, maar vanaf halverwege oktober is er druk gewerkt om aan de strenge eisen te voldoen. Naast een stevige organisatorische en financiële verantwoording, vraagt dit ook een nieuwe focus op verantwoord collectiebeheer. Dit alles heeft geresulteerd in een Beleidsplan 2020-2024, een Collectieplan 2020-2025 en een hervalidatie van de complete collectie. In 2020 zullen deze

stukken en de daaraan gekoppelde protocollen gebruikt worden om succesvol door de audit te komen.

Baten en lasten over 2019

Stichting Koloniecentrum (Huis van Weldadigheid / Museum De Proefkolonie)

	2019	2018
Netto-omzet	329.013	-
Baten van subsidies van overheden	111.500	1.100.000
Baten van andere organisaties zonder winststreven	263.691	675.000
Som van de geworven baten	704.204	1.775.000
Overige bedrijfsopbrengsten	15.698	4.520
	719.902	1.779.520
Kostprijs van de omzet	68.471	-
Kosten van beheer en administratie		
Personeelskosten	235.198	92.993
Afschrijvingen	4.146	-
Overige bedrijfskosten	413.840	1.684.807
Financiële baten en lasten		
Rentelasten en soortgelijke kosten	670	-
Saldo	-2.423	1.720

Raad van toezicht

In 2019 bestond de Raad van Toezicht uit de volgende leden:

De heer K. Loohuis

Mevrouw A. Haarsma

Mevrouw M. Jongsma

Jonkheer R.A. van den Bosch

De heer A. van der Spek

Balans Per 31 december 2019

Stichting Koloniecentrum (Huis van Weldadigheid / Museum De Proefkolonie)

ACTIVA	31-12-2019	31-12-2018
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	38.995	-
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden	3.103	-
Vorderingen	19.857	541.431
Liquide middelen	47.277	464.098
	70.237	1.005.529
	109.232	1.005.529
PASSIVA	31-12-2019	31-12-2018
Ondernemingsvermogen	(2.218)	205
Langlopende schulden	13.114	-
Kortlopende schulden	98.336	1.005.324
	109.232	1.005.529

Bezoekers

17.889 (100%)

waarvan:

volbetalende bezoekers:

11.712 (65%)

actie-tickets:

2.715 (15%)

scholieren:

624 (4%)

volwassen groepen:

2.835 (16%)